

سڪڻ ۽ سيڪارڻ جي حلقن جو جدول

سُنن تي عمل ڪرڻ

02 جولائي 2026

سڪڻ ۽ سيڪارڻ جي حلقن جو جدول

(1): مختلف موضوعن تي مختصر بيان: 5 منٽ (2): دُعا ياد ڪرڻ: 5 منٽ (3):
فڪرِ مدينه: 5 منٽ ڪُل وقت: 15 منٽ

اڄ جي سڪڻ ۽ سيڪارڻ وارن حلقن ۾ 72 نيك اعمال مان هڪ عمل **سُنتن تي عمل ڪرڻ** جي باري ۾ مفيد معلومات فراهم ڪئي ويندي ۽ **بيون ڪلمو** ياد ڪرايو ويندو. آخر ۾ **نيڪ اعمال** جي رسالي مان اجتماعي جائزو پڻ ورتو ويندو.

إِنْ شَاءَ اللهُ الْكَرِيمُ!

سُنتن تي عمل ڪرڻ

دُرُودِ شَرِيفِ جِي فَضِيلَت

فرمانِ آخري نبي، رسولِ هاشمي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: جبرائيل (عَلَيْهِ السَّلَام) مون سان عرض ڪيو ته الله پاڪ فرمائي ٿو: اي محمد (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)! ڇا تون ان ڳالهه تي راضي ناهين ته تنهنجو امتي تو تي هڪ سلام موڪلي، مان ان تي ڏهه سلام موڪيان. (1)

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

نيڪ عمل نمبر 31

پيارا اسلامي ڀائرو! اميرِ اهل سنت دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَةِ گناهن کان بچڻ ۽ سنتون اپنائڻ لاءِ اسلامي پيڻرن، اسلامي ڀائرن ۽ شاگردن وغيره لاءِ سوالن جي صورت ۾ نيڪ عملن جا مختلف رسالا ترتيب ڏنا آهن. اڄ اسان 72 نيڪ عملن جي رسالي مان نيڪ عمل نمبر 31 جي باري ۾ معلومات حاصل ڪندا سين.

نيڪ عمل نمبر 31: ڇا اڃا اوهان هنن ڪجهه نه ڪجهه سنتن تي عمل ڪيو؟
(مسواڪ، گهر ۾ اچڻ وڃڻ، سمهڻ جاڳڻ، قبله رخ ويهڻ وغيره)

سُنْتِ ڇاڪي ڇڏبو؟

رسولِ ديشان، مڪي مدني سلطان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي اعمال و افعال کي **سُنْتِ** چئبو آهي.

وضاحت: هر اهو عمل جيڪو فرض ۽ واجب نه هجي، پر نبي ڪريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ اختيار فرمايو هجي، ان کي **سُنْتِ** چيو ويندو آهي.

(1) **سُنْتِ زوائد:** جيڪڏهن اهو ڪم نبي ڪريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عادت مبارڪ طور ڪيو هجي، ان کي **سُنْتِ** زوائد چيو ويندو آهي. مثال طور: وارن ۾ ڦٽي ڏيڻ، ڪدو شريف شوق سان کائڻ.

(2) **سُنْتِ هُدي:** جيڪڏهن اهو ڪم عبادت جي غرض سان ڪيو هجي، ان کي **سُنْتِ** هُدي چيو ويندو آهي. **سُنْتِ** هُدي به طرح جا آهن: (1) **سُنْتِ مؤڪده:** جيڪو ڪم نبي ڪريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هميشه ڪيو هجي ۽ (امت جي سهولت ۽) جواز بيان ڪرڻ خاطر ڪڏهن ڪڏهن ڇڏي به ڏنو هجي، ان کي **سُنْتِ** مؤڪده چوندا آهن. (2) **سُنْتِ غير مؤڪده:** جيڪو ڪم پياري آقا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ڪڏهن ڪڏهن ڪيو هجي، ان کي **سُنْتِ** غير مؤڪده چوندا آهن!

آيت ڪريم

الله پاڪ فرمايو:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحِبُّكُمْ اللَّهُ

وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣١﴾ (پاره: 3، آل عمران: 31)

ترجمو ڪنزالعرفان: اي حبيب! اوهان فرمايو ته اي انسانو! جيڪڏهن توهان الله سان محبت ڪيو ٿا ته منهنجا فرمانبردار بڻجي وڃو الله توهان سان محبت ڪندو

۽ توهان جا گناهه بخشي ڇڏيندو ۽ الله بخشڻ وارو مهربان آهي.
مشهور مفسر قرآن مفتي احمد يار خان نعيمي رحمۃ الله عليه فرمائن ٿا: ڪامل اطاعت
۽ خالص پيروي کي اتباع چئبو آهي.¹ هڪ قول مطابق هن آيت سڳوري ۾ نبي
ڪريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي احاديثن، سُنتن ۽ سيرت طيبه جي ڪامل (مڪمل)
پيروي ڪرڻ جو فرمايو ويو آهي.²

فرمان مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

جنهن منهنجي سُنْت سان محبت ڪئي، ان مون سان محبت ڪئي، ۽ جنهن
مون سان محبت ڪئي اهو جنت ۾ مون سان گڏ هوندو. **هڪ حديث پاڪ ۾**
آهي: جنهن فتني ۽ فساد جي زماني ۾ منهنجي سُنْت تي عمل ڪيو (سُنْت کي
مضبوطيءَ سان پڪڙيو)، ان کي 100 شهيدن جو ثواب عطا ڪيو ويندو.³

سُنْت جي متعلق احڪام:

(1) سُنتن تي عمل ڪرڻ تمام وڏي سعادت ۽ ثواب جو ڪم آهي. (2) سُنْت مؤڪده
کي ڇڏڻ جي عادت بنائڻ گناهه آهي.⁴ (3) سُنْت غير مؤڪده کي ڇڏڻ جيتوڻيڪ
گناهه ناهي، پر تمام گهڻي ثواب ۽ فضيلتن کان محروميءَ جو سبب آهي.

سُنتن تي عمل ڪرڻ جا فائدا ۽ ثواب

سُنتن تي عمل ڪرڻ جنت ۾ وٺي وڃڻ وارو ڪم آهي. (حديث پاڪ ۾ آهي):
جنهن پاڪيزه کاڌو کاڌو، سُنْت مطابق عمل ڪيو ۽ ماڻهو ان جي شر کان محفوظ
رهيا، اهو جنت ۾ داخل ٿيندو.⁵ سُنتن تي عمل ڪرڻ نيڪين ۾ اضافي جو
سبب آهي. سُنتن تي عمل ڪرڻ هدايت جو ذريعو آهي. سُنتن تي عمل
ڪرڻ بي ديني ۽ گمراهي کان بچڻ جو ذريعو آهي. (حديث پاڪ ۾ آهي): مون

1 تفسير نعيمي، پارہ: 3، سورة العمران، زیر آيت: 31، جلد: 3، صفحہ: 375۔

2 تفسير مدارک، پارہ: 3، سورة العمران، زیر آيت: 31، جلد: 1، صفحہ: 249، ملخصاً۔

3 مشکوٰۃ المصابيح، کتاب الايمان، باب الاعتصام بالكتاب والسنة، جلد: 1، صفحہ: 55، حديث: 176-175۔

4 فتاوى رضويه، جلد: 1، صفحہ: 903۔

5 مستدرک، کتاب الاطعمه، باب ذکر معيشة النبي، جلد: 5، صفحہ: 42، حديث: 7155۔

اوهان ۾ ٻه اهڙيون شيون ڇڏيون آهن، جيستائين اوهان انهن تي عمل ڪندا رهندؤ، هرگز گمراهه نه ٿيندؤ: (1): ڪتابُ الله يعني قرآنِ ڪريم (2): سُنّتُ! ﴿١﴾
 سُنتن تي عمل ڪرڻ پياري آقا ﷺ سان محبت جي علامت آهي. ﴿٢﴾
 سُنتن تي عمل ڪرڻ قيامت جي ڏينهن پياري آقا ﷺ جي قرب جو ذريعو آهي.

سُنتون ڇڏڻ جا نقصان

﴿٣﴾ سُنتن کي ترڪ ڪندڙ قيامت جي ڏينهن شفاعت کان محروم هوندو. (حديثِ پاڪ ۾ آهي: جنهن منهنجي سُنّت کي ضايع ڪيو، ان تي منهنجي شفاعت حرام آهي.) ﴿٤﴾ سُنتن کان دوري گمراهيءَ جو سبب آهي. ﴿٥﴾ سُنتون ڇڏڻ واري جي دل مرده ٿيڻ جو خطرو آهي. ﴿٦﴾ حديثِ پاڪ مطابق بلاوجہ سُنتون ڇڏڻ جو عادي پياري آقا ﷺ جي طريقي تي ناهي. ﴿٧﴾ حديثِ پاڪ ۾ آهي: جنهن منهنجي سُنّت کان منهن موڙيو (اعراض ڪيو)، اهو هلاڪ ٿي ويو.³

سنتن تي عمل ڪرڻ جو ذهن بڻايو

﴿٨﴾ دل ۾ عشقِ مصطفي ﷺ جو واڌارو ڪريو! ان جي لاءِ پياري آقا ﷺ جي سيرت جو مطالعو ڪريو. ﴿٩﴾ درودِ پاڪ جي ڪثرت ڪريو. ﴿١٠﴾ نعتون ٻڌو ﴿١١﴾ سنتن تي عمل ڪرڻ جا فائدا ۽ فضيلتون ذهن ۾ رکڻو ﴿١٢﴾ سنت تي عمل ڪرڻ جي حوالي سان صحابه ڪرام ۽ بزرگن جا واقعا پڙهڻو ﴿١٣﴾ فيشن پرستي مان جان ڇڏايو ﴿١٤﴾ نيڪ، نمازي ۽ سنت جي پابند اسلامي ڀائرن جي صحبت اختيار ڪريو.

پيارا اسلامي ڀائرو! اڄ اسان نيڪ عمل نمبر: 31 مطابق سنتن تي عمل ڪرڻ جي موضوع تي تمام مفيد معلومات حاصل ڪئي، اچو! نيت ڪريون ته پياري

1 موطا امام مالڪ بروايه يحي بن يحي الليثي، ڪتاب القدر، باب النهي عن القول بالقدر، صفحہ: 479، حديث: 1708.

2 تفسير روح البيان، پارہ: 5، سورة النساء، زير آيت 6، جلد: 2، صفحہ: 236.

آفَاضَلَى اللّٰهُ عَلَيْهٖ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جُونِ سِنْتُونِ اِيْنَاثِيْنِدَاسِيْن. اِنْ شَاءَ اللّٰهُ الْكَرِيْمُ!

الله پاڪ عمل جي توفيق نصيب فرمائي. اَمِيْن بِجَاهِ خَاتِمِ النَّبِيِّيْنَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهٖ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ عَلَی مُحَمَّد

سڪڻ سيڪارڻ جي حلقن ۾ ياد ڪرائڻ واري دعا

بيون ڪلمو

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا
عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

ترجمو: مان شاهدي ڏيان ٿو ته الله پاڪ کان سواءِ ڪوبه معبود ناهي، هو اڪيلو آهي، سندس ڪوبه شريڪ ناهي، ۽ مان شاهدي ڏيان ٿو ته بيشڪ محمد (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهٖ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) الله جا ٻانهو (بندا) ۽ رسول آهن.

اجتماعي جائزي جو طريقو (72 نيك اعمال)

روزانو 56 نيك اعمال:

- (1): سنيون سنيون نيتون ڪيون؟ (2): پنج ئي نمازون باجماعت ادا ڪيون؟
- (3): هر نماز کان پهرين نماز جي دعوت ڏني؟ (4): رات جو سُورَةُ الْمَلِكِ پڙهي يا ٻڌي ورتي؟ (5): هر نماز کان پوءِ آيت الڪرسي، تسبيح فاطمه ۽ سُورَةُ الْاِخْلَاصِ پڙهي؟ (6): ڪنز الايمان مان 3 آيتون يا صراط الجنان مان 2 صفحا ترجمي ۽ تفسير سان پڙهيا يا ٻڌا؟ (7): شجري جا اوراد پڙهيا؟ (8): 313 پيرا ڏرود شريف پڙهيو؟ (9): اکين کي گناهن کان بچايو؟ (10): ڪنن کي گناهن کان بچايو؟

- (11): فضول نظري کان بچندي نگاهون جهڪائي رکيون؟ (12): 12 منٽ مڪتبه المدينه جو اصلاحي ڪتاب پڙهيو؟ (13): اذان ۽ اقامت جو جواب ڏنو؟
- (14): غصي جو علاج ڪيو؟ (15): پنهنجو جائزو ورتو؟ (16): پنهنجي نگران جي اطاعت ڪئي؟ (17): ”توهان“ ۽ ”جي“ چئي ڳالهايو؟ (18): مدرسه المدينه بالغان ۾ پڙهيو يا پڙهيو؟ (19): عشاء جي جماعت کان پوءِ ٻن ڪلاڪن جي اندر گهر پهچي ويا؟ (20): 2 ڪلاڪ ديني ڪمن تي خرچ ڪيا؟ (21): فجر جي لاءِ جاڳايو؟ (22): ٻين جي گهرن ۾ جهاتي پائڻ کان بچيا؟ (23): گهر ۾ درس ڏنو؟ (24): مسجد ۾ درس ڏنو يا ٻڌو؟ (25): سنٽ جي مطابق لباس پهريو؟ (26): زلفون رکڻ جي سنت تي عمل ڪيو؟ (27): هڪ منٽ ڏاڙهي آهي؟ (28): گناه ٿيڻ جي صورت ۾ فوري طور توبه ڪئي؟ (29): سنٽ جي مطابق کاڌو کاڌو؟ (30): مسلمانن کي سلام ڪيو؟ (31): سنٽن تي ڪجهه نه ڪجهه عمل ڪيو؟ (32): ظهر جون چار قبله سنتون فرض کان پهريان ادا ڪيون؟ (33): تهجد يا صلوة اللليل ادا ڪئي؟ (34): اوڀين يا اشراق ۽ چاشت جون نمازون پڙهيون؟ (35): عصر يا عشاء جون سنت قبله پڙهيون؟ (36): 12 ديني ڪمن مان گهٽ ۾ گهٽ هڪ ديني ڪم جي ترغيب ڏياري؟ (37): ٻين کان گهري ڪري شيون استعمال ته نه ڪيون؟ (38): ڪوڙ ڳالهائڻ، غيبت ۽ چغلي کان بچيو؟ (39): ڪجهه نه ڪجهه وقت ”مدني چينل“ ڏنو؟ (40): ذاتي دوستي ته نه ڪئي؟ (41): وقت تي قرض ادا ڪيو؟ (42): عاجزي جا اهڙا لفظ ته نه ڳالهايا جن جي تائيد دل نه ڪندي هجي؟ (43): صفائي ۽ سليقي جو خيال رکيو؟ (44): مسلمانن جي عيبن جي پرده پوشي ڪئي؟ (45): فجر کان پوءِ تفسير ٻڌڻ يا ٻڌائڻ جي حلقي ۾ شرڪت ڪئي؟ (46): ڪجهه نه ڪجهه جائز ڪمن کان پهريان بسم الله پڙهي؟ (47): چوڪ درس ڏنو، يا ٻڌو؟ (48): پنهنجي والدين ۽ پير و مرشد کي ايصالِ ثواب ڪيو؟ (49): اسراف کان

بچيو؟ (50): ٽريفڪ جي قانونن جي پابندي ڪئي؟ (51): تنظيمي
 طريقڪار جي مطابق مسئلو حل ڪيو؟ (52): زبان جي گناهن کان بچيا؟
 (53): فضول ڳالهين کان بچيا؟ (54): مذاق، مسخري، طنز، دل آزاري ۽ تهڪ
 ڏئي ڪلڻ کان بچيا؟ (55): عمامو شريف ٻڌو؟ (56): ماءُ پيءُ جو ادب ڪيو؟

فصل مدينه ڪارڪردگي

لڪي ڪري گفتگو 12 پيرا ۽ اشاري سان گفتگو 12 پيرا ۽ نگاهون
 ملائڻ جي بغير گفتگو 12 پيرا.

هفتيوار 9 نڪ اعمال

(57): اسلامي پيئرن جي هفتيوار اجتماع ۾ ڪنهن نه ڪنهن
 اسلامي پيڻ کي گهر مان موڪليو؟ (58): هفتيوار مدني مذاڪرو ڏٺو يا
 ٻڌو؟ (59): هفتيوار اجتماع ۾ اول کان آخر تائين شرڪت
 ڪئي؟ (60): يومِ تعطيلِ اعتكاف ڪيو؟ (61): مريض يا ڏکائيل
 جي عيادت يا غمخواري ۽ ڪنهن جي انتقال تي تعزيت ڪئي؟ (62): هفتي
 ۾ ڪنهن به ڏينهن روزو رکيو؟ (63): هفتيوار رسالو پڙهيو
 يا ٻڌو؟ (64): علائقائي دورو ڪيو (65): پهريان اچڻ وارن
 پر هاڻي نه اچڻ وارن اسلامي ڀائرن کي ٻيهر ماحول سان
 وابسته ڪيو؟